

Warszawa, 31 lipca 2019 r.

Protokół jedenastego posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Kultury, Tradycji i Dziedzictwa Małych Ojczyzn

31 lipca 2019 r., na 83. posiedzeniu Senatu przyjęta została uchwała w 100. rocznicę utworzenia Związku Podhalan. Tego samego dnia członkowie Parlamentarnego Zespołu ds. Kultury, Tradycji i Dziedzictwa Małych Ojczyzn spotkali się z Przedstawicielami Związku Podhalan, z jego prezesem Andrzejem Skupniem na czele. W spotkaniu wzięli również udział przedstawiciele Związku Podhalan w Kanadzie i w Ameryce Północnej. Przewodnicząca Zespołu, pani Marszałek Maria Koc oraz wiceprzewodniczący, senator Jan Hamerski podkreślili rolę i zasługi stowarzyszenia w krzewieniu polskiej kultury i kultywowaniu tradycji.

Prezes Związku Podhalan, pan Andrzej Skupień podziękował za pochylenie się nad działalnością Związku, za docenienie wieloletniej pracy oraz za przyjęcie przez Senat uchwały. W swojej wypowiedzi bardzo silnie zaakcentował stwierdzenie, iż Ojczyzna składa się z małych ojcowizn, a dbanie o nie i służenie im jest powinnością każdego obywatela. Trzeba przekazywać tradycje następnym pokoleniom, tak, by nie znikły, by nie stracić poczucia własnej tożsamości. Podkreślił też, iż niezwykle istotne dla krzewienia lokalnych tradycji i wychowania kolejnych pokoleń byłoby pojawienie się w programach oświatowych wychowania regionalnego. Bo trzeba tego uczyć nie tylko w domu, ale i w szkole. Dziś najłatwiej przekazać wszystko to, co jest związane z tańcem, muzyką, śpiewem czy strojami, ale zmieniający się dziś sposób życia nie jest sprzymierzeńcem w kontynuowaniu tradycji i kultury regionalnej.

Marszałek Maria Koc wyjaśniła, że zostały już zainicjowane rozmowy w Ministerstwie Edukacji Narodowej w sprawie wprowadzenia do programów szkolnych wychowania regionalnego i dołoży się wszelkich starań by uwzględnić to w planach resortu. Wychowanie regionalne, o czym wielokrotnie rozmawiano na posiedzeniach Zespołu ds. Kultury, Tradycji i Dziedzictwa Małych Ojczyzn to bardzo istotny element kształcenia, zwłaszcza w regionach, gdzie tożsamość regionalna jest bardzo silna.

Wiceprzewodniczący Zespołu, Jan Hamerski, podkreślił, że największym sukcesem Związku Podhalan jest postrzeganie tożsamości narodowej górali poprzez tożsamość regionalną. Dało temu początek Powstanie Chochołowskie, które stało się punktem przełomowym w takim myśleniu o własnej Ojczyźnie. To wtedy okazało się, że prostego górala można namówić do wielkiej sprawy narodowej.

Prezes Związku Podhalan w Polsce wskazał, że ewidentnym przykładem przywiązania do tradycji i regionalizmu są biorący udział w posiedzeniu przedstawiciele Związku Podhalan w Ameryce Północnej i w Kanadzie. Żyjący w zupełnie innych realiach i kulturze potrafią dbać o tradycje jak mało kto.

Zofia Bobak-Ustupska, wiceprezes Związku Podhalan w Ameryce Północnej wyraziła ogromną radość z faktu, iż nie tylko pokolenie górali szukających w przeszłości pracy za oceanem kultywuje swoje tradycje wyniesione z domów rodzinnych, ale garnie się do tego również młode pokolenie, urodzone już w Stanach Zjednoczonych. Związek działa prężnie, w 87 kołach funkcjonuje 25 zespołów, pomiędzy kołami panuje rywalizacja o to, które z nich będzie najlepsze i najbardziej aktywne. Bardzo silnie rozwija się też współpraca pomiędzy Związkiem Podhalan w Ameryce Północnej i Związkiem Podhalan w Polsce. Trzeba być wdzięcznym Ameryce za stworzenie szansy na kultywowanie tradycji góralskich poprzez koncerty, pielgrzymki, możliwość rozwijania się i funkcjonowania. Warto podkreślić, że ogromnym zaszczytem dla Związku było zaproszenie jego Prezesa do Białego Domu.

Jan Kołpak, przedstawiciel Związku Podhalan w Kanadzie podkreślił wielką wartość, jaką jest działalność Związku, o czym świadczy jego ciągły rozwój, a także panująca pomiędzy jego członkami solidarność, zwłaszcza w różnych trudnych losowych sytuacjach. Członkowie Związku biorą też udział w licznych festiwalach, konkursach, również poza Kanadą.

Wiceprzewodniczący Zespołu, senator Ryszard Bonisławski wspomniał, że prawdziwy ruch przewodnicki zaczął się na Podhalu a dla dzisiejszych przewodników turystycznych wzory wyniesione z Podhala są bardzo ważne i trwałe. To one świadczyły o potrzebie poznawania własnej ojczyzny, konkretnego regionu, jego historii i tradycji. Każda Mała Ojczyzna ma przecież Ojczyznę, i jeśli się nie kocha tej pierwszej, to nie można mówić o patriotyzmie i przywiązaniu do własnego kraju.

W trakcie posiedzenia padły pytania o tworzone przez państwo regulacje dotyczące twórczości ludowej, na którą nałożony jest wysoki podatek, o promocję i popularyzowanie jej na świecie, o programy ochrony zabytków budownictwa ludowego.

Przewodnicząca Zespołu wyjaśniła, że jest sporo programów, które są ukierunkowane na twórczość ludową, takie jak choćby program Narodowego Centrum Kultury „EtnoPolska”, pozwalający na dofinansowanie zadań wzmacniających tożsamość kulturową i uczestnictwo w kulturze na poziomie lokalnym i regionalnym. Powstał też Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi, z którym związane są duże nadzieje i oczekiwania. Instytut będzie współpracował z muzeami, jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami tworzącymi system szkolnictwa wyższego i nauki, szkołami rolniczymi prowadzonymi i nadzorowanymi przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi, a także z innymi organizacjami, instytucjami oraz jednostkami, których zakres działania obejmuje problematykę obszarów wiejskich. Będzie również inicjował, prowadził oraz wspierał projekty naukowo-badawcze i edukacyjne, a także prowadził akcje społeczne, które dotyczą kultury mieszkańców obszarów wiejskich.

Posiedzenie Zespołu uświetniła krótkim występem kapela góralska.

BSS (D.W.)